

**TRANSCRIPCIÓ D'UN DOCUMENT INÈDIT DEL CONVENT DE SANTA CLARA DE MANRESA
SOBRE ELS FETS DE LA SETMANA TRÀGICA**

**Relació de la exclaustació ab motiu dels successos de la
setmana tràgica del mes de juliol del any 1909
y peripècies que vàrem passar**

Quina és l'història que'n algunes de les seves planes no si registren alguns tristos y llastimosos fets que'ns posan en conexement les tribulacions de què foren víctimes nostres avans passats? També nosaltres en aquestes planes dixerem córrer la ploma perquè nostres sucesoras sàpiguen les hores amargues que vàrem passar ab motiu de la més ignominiosa, horrorosa e injusta persecució contra lo més sant y sagrat que sofrí Catalunya l'última setmana de juliol del any 1909.

L'origen de la revolució fou lo següent:

Ab motiu de la guerra que sostenia Espanya amb el Marroc fou precís al Estat demanar moltes reserves degut al increment que prenia la guerra. Axò exaltà moltíssim els ànimos del poble lo presenciar que marxaben al'Àfrica una multitud de pares de família que dexaben a la misèria y'n lo major desconsol a les seves esposas y fills. Com he dit avans, lo poble s'exaltà pro molt posantse furiós y dient mil tempestats contra'l Rey y demès Govern Espanyol.

Lo maleït dimoni que jamay dorm (com no està gaire bé'l lilit perquè les banyes li fan nosa) quina se'n pensa: aprofita aquesta ocasió xiulan les orelles dels seus companys y deixebles los masons perquè posin per obra lo plan que ja feye alguns anys desitjaben executar. Aquestos no feren pas el sort perquè veyeren que tenian segura la victòria

per trovarse Espanya destituïda de forces. Comensaren per simpatisar lo poble ab lo pretext de fer una manifestació contra l'embarc de tropas a Melilla y'n aqueix fi lo dia 26 de juliol trencaren lo telégrafo y la via del carril que va d'aquesta ciutat a Barcelona. Axò ho sapigueren, pro com ens digueren qu'era pel motiu ja indicat no férem més que encomanarho a Déu.

feren plegar tots los treballs desde les fàbriques hasta'ls
pagesos y tancar totes les botigues, no dexan vendre
ni courer pa

La cosa passà més enllà y lo dia 28, que feya ja tres dies qu'estàvem incomunicats, feren plegar tots los treballs desde les fàbriques hasta'ls pagesos y tancar totes les botigues, no dexan vendre ni courer pa, amb una paraula, res de menjar; axò posà gran pànic en nostra ciutat, pro a les dues de la tarde aquesta's posà impacient y ab molt sobressalt al veurer que anavent pels carrers moltes colles d'hòmens de molt mala fatxa, la major part forasters, qu'eran los matexos que'l matí a les 10 havian passat a fer tancar les botigues y a paralisar los treballs, n'obstan tothom creya que no era altre cosa que lo motiu de la protesta demunt-dita.

Nosaltres en aquella setmane teníam les Quaranta Horas, y l'home qu'està de servey pel culte de les matexes digué lo dia 29 al matí després de la missa de reserva a les sagristanes (que ho eren la M. Carme Batlle y sor Maria Bosch) que's deya que aquella tarde hi hauria bullanga y que quant venia lo sacerdot a dir missa l'havian insultat: aquestes notícies ens posaren amb un poc de sobressalt.

Lo dia avans, o sigui'l 28 de juliol, havia espirat lo trieni de la M. Clara Ibanyez Pinós y la M. Subpriora, qu'era Sor Josefina Soler y March, a les 3 de la tarde cridà a Mossèn Joan Cucurella, nostre Capellà, y li preguntà si sabia com marxaben les coses perquè'ns havian donat molt males notícies, y ell li digué que no tingués por, que tot lo que sucsehia no era altre cosa que una manifestació contra lo embarc de les tropes; més tard, ço és, a les quatre o quarts de cinc, vingueren dues famílies de religioses y també'ns digueren no tinguéssim cap temor que lo que estava passant era per motiu de la guerra.

Mentres aquestes famílies estavent al parlador, la nostra minyona truca'l torn y diu que pujan una cola d'hòmens per la carretera y sembla que's dirigexen a nostre monastir. Tot seguit despedirem les visites per temor de que'ls revolucionaris no entressin al parlador, y una religiosa pujà dalt de tot del convent y desde una de les finestres de sota'l campanar mirà aont se dirigia la xusma y que's lo que feyant: al arribar a la colecta que's frente'l carrer del Pex s'aturarent y ab crits y amenasses obligaren al burot que surtís y desemparés el puesto; quand lo bon home hagué tancat la colecta se'n tornaren carretera avall sens acostarse poc ni molt a nostre monastir, contentantse solzament de mirarsel de lluny. Més avall direm com resplandí la misericòrdia de Déu'n aquesta ocasió.

estem mals, ja hi ha tres convents que creman, el de les
Caputxines, el de les Hermanas del S. Cor y la Ensenyança,
'n poca estona han fet molt mal, es diu que'ls volen cremar
tots, ningú'ls diu res perquè a Manresa no hi ha tropa, reina
un pànic tremendo

A les cinc esposaren Nostre-Amo y comensàrem a resar les matines, seguint l'oració, després d'un rato lo sant rosari y trissagi y a tres quarts de vuyt tocàbem la campana'n senyal de reservar. Mentres estàbem dient lo Trissagi, va venir lo Joan Serra, germà de la M. Margarida (a qui la M. Subpriora li havia fet dir que si hi havia alguna novetat ens avisés). Axís ho féu, y'l sortir la M. Subpriora'l parlador, molt com-mogut, li diu: estem mals, ja hi ha tres convents que creman, el de les Caputxines, el de les Hermanas del S. Cor y la Ensenyança, 'n poca estona han fet molt mal, es diu que'ls volen cremar tots, ningú'ls diu res perquè a Manresa no hi ha tropa, reina un pànic tremendo, ningú s'explica lo que està passant, han comensat per embaucar lo poble ab lo pretext de la guerra y ho fan pagar als convents. Quina barbaritat!!!

Mossèn Joan era a la trona que dirigia'l trissagi y pujaren a donarli les males notícies; valgam Déu!, les religioses qu'eran al Chor sospitaren que debia haverhi alguna novetat, perquè lo Sr. Canonje no deya la meytat del Trissagi, esclamarisabe les desenes qu'ere un contento.

Acabat de reservar lo Sr. Canonje's dirijí 'l parlador y junt amb lo Joanet Serra y les M M del Consell parlabent de les precaucions que's podrien pendrer y lo Joanet Serra digué que no hi veyà altre solució que sortíssim del convent, perquè no sabíam los mals intens que portaben, y tot seguit preguntà: tenent vestits de secular? Y li contestàrem que no; aleshores digué: jo vaig tot seguit a casa y entre'ls que tinguem nosaltres y'ls de les vehinas faré portar vestits per totes; vostès preparintse per surtir.

Mentres estàbem dient aont podria dirijirse la Comunitat, trúcant amb molta fúria'l torn; eran los vehins de les cases del devant y digueren que s'afanyin a fugir que'ls revolucionaris ja són a la Cova. Tot seguit la M. Subpriora digué que fessin passar la

veu a les religioses que tenim de fugir del convent y que sortirem per la porta dels llorers (que's una porta que dóna'ls camps de la part de la balconada de Sant Pau).

no tinguérem temps de premeditar lo pas tan trist que'ns
vèyem obligades a donar com era lo trencar nostra aymada
clausura

Determinàrem dirijirnos de moment a ca'n Planes per ésser la case més vehina y'l matex temps apartada de la carretera. La força que Déu N. Senyor ens donà no és per descriure; com va ésser una cosa tan impensade, y aquelles pressuries de nostres bons vehins, no tinguérem temps de premeditar lo pas tan trist que'ns vèyem obligades a donar com era lo trencar nostra aymada clausura.

Després d'haver posat los interessos a salvo, molt tristes y commogudes sens donarnos compte lo que'ns passaba, y convensudes que dintre pocs moments nostre monastir seria convertit en foguera y reduït en cendra tots nostres tresors d'ornaments, imatges, etz. etz., no havent sigut possible treurer res absolutíssimament per la eczigent urgència que demanabe la trista situació y lo gravíssim perill que corríam d'ésser insultades, sent axís que sens perdre un moment ens dirijirem totes a la porta dels llorers, al arribar allí la M. Subpriora passà llista per veure si'n faltaba alguna, y veyent que totes estàbem reunides, digué a les porteras que podian obrir la porta; aquí foren los apuros!, lo pany no volia cedir a la força de la clau com si no volgués ser la causa del nostre desterro. Los hòmens que a la part de fora'ns esperaban repetian contínuament: "Que s'afanyin, que s'afanyin!, que'ls revolucionaris las trobaran açí". Després d'alguns esforços s'obrí la porta, al veurens vestidas ab lo sant hàbit digueren:

5

"Relació de la exclaustació ab motiu dels successos de la setmana tràgica
del mes de juliol del any 1909 y peripècies que vàrem passar"

(Convent de Santa Clara de Manresa)

www.memoria.cat/conventsantaclara

“Aont vant tant blancas que’ns comprometerant!”. Sortí la Comunitat ab profundíssim silenci y acompanyades de nostres protectors ens dirijírem a ca’n Planes. Aquella nit que’ls revolucionaris turbas feras del avern s’entregaben a cremar convents y iglésias cometén horrenes profanacions.

Déu Senyor Nostre sempre misericordiós donabe tota l’hermosura y bellesa a la lluna que brillabe esplendorosa a favorintnos ab sa claríssima llum, contribuinthi joyosos los estels que, com fanalets de plata, festejabent a la reyna dels astres nocturns, y aixís, lluint tota l’hermosura que’l Creador els ha donat, semblava que’ns deyan: “No temeu religioses desterrades d’anar per exas campinyas en aquestas horas de nit, nosaltres vos acompanyarem y guiarem perquè no rebeu dany algun”.

ens vestírem de la manera que vàrem poder, quedan
disfrassades de tal manera que semblàbem gitanes

Al arribar a ca’n Planes ens esperaben la cunyada de la M. Margarida y altres donas que’ns portaben vestits de secular; ens vestírem de la manera que vàrem poder, quedan disfrassades de tal manera que semblàbem gitanes. També vingueren Mossèn Joan, la seva germana, la nostra minyona y la Francisca Estany, mare de Sor Soletat, que viu en companyia de la nostra minyona y que’s nevoda seva. Tota la Comunitat reunida’n aquesta case no era prudent quedarsi perquè no se sabia les coses com pararian. No sabíam aont dirijirnos, si dividirse la Ctat. o no; per últim determinarent que tres o quatre anessin a cases de famílias conegudes de la carretera, les que’s vejessint ab ànimos de caminar que seguissent al germà de Sor Antònia March, que’s va oferir a acompanyarlas. Dotze seguiren al esmentat jove, que les acompanyà a

case'l Grabat que's una casa de camp a mitj camí de Viladordis. Sor Tomasa, velleta de 79 anys, la M. Filomena y la mare de Sor Soletat se quedaren a ca'n Planes, y les demès junt amb Mossèn Joan anaren a la Culla, quedant axís dispersade la Ctat.

Les que destinarent a cases de la carretera forent Sor Lluïsa Samsó, Sor Dolors Batlles, Sor Reginalde Pujol, Sor Emília Casacuberta y Sor Ramona Casellas (aquestes tres d'obediència); les acompanyarent la Francisca Bacardit y la seua filla Lluïsa (aquesta estava ja admesa per la Comunitat y havia d'entrar dintre pocs dies). No anaven juntes sinó caminavent a certa distància les unes de les altres, sent axís que Sor Dolors amb la Francisca anavent més endavant, y en car qu'algú'ls digué que a totes les cases que recullirien religioses hi calarian foc anaren caminan fins arribar a case'l Bacardit; les altres quatre que anavent més enrera sentiren un crit que retrocedissint y axís ho feren, dirijintse a la Culla pensant trobarse amb les demès.

Al arribar allí trucaren y surtí la masovera a mirar qui hi havia, al dirli qu'eran religioses del Convent de Sta. Clara'ls digué que tenian ordre del amo de no recullir a ningú (aquest no hi era) y que com feya claror de lluna podrian quedarse per aquelles vinyes perquè ells no tenien llits; una d'ellas se aconsolabe de ferho axís, pro les demès insistiren que per amor de Déu les recullissen. Per últim els obrí la porta y tot seguit las acompanyà'l pis dels amos y els encarregà molt y molt no enraonessint ni obrissent cap finestra y que si portavent alguna cosa de menjar, que s'ho treguesint que no volia res de menjar perquè no'ls comprometessin. Axís quedaren totes solas guardant silenci com los havien manat.

los vehins tan prompte sapigueren qu'hi havia una religiosa
'ls obligaren a treurela per por de que no'ls hi calessin foc

Sor Dolors Batlles al poc rato qu'era a casa'l Bacardir li fou precis també anarsen a la Culla, perquè los vehins tan prompte sapigueren qu'hi havia una religiosa 'ls obligaren a treurela per por de que no'ls hi calessin foc. La bona Francesca acompanyà a Sor Dolors a la Culla apesar de córrer greu perill les seues vidas, perquè com a la Seu havien ja tocat a Somatén les balas bronzian qu'era un contento.

Al arribar a la Culla trucaren, y al dirlos hi havia un altre religiose aquella bona gent carregats de por li feren l'orni dientli perquè no hi havia anat am les demès; després d'haverse assegurat de que no'ls enganyaven, la acompanyaren ab les altres. Al poc rato aquella espècie de mal humor amb què les havie rebudes se cambia'n carinyo: cada moment entrabe a preguntalshi si necessitaven alguna cose y'ls deya "hay! hasta'm fan companyia", 'ls portà uns quants ous y un porró de vi blanc, obligantles a què'ls prenguessint.

Tornem a case'l Planes: la M. Margarida y Sor Monserrat (aquesta d'obediència) quan s'hagueren vestit de secular digueren: anem al convent a buscar lo sopar que teníam preparat, perquè val més que'ns en aprofitem no pas que's fassi malvé; axís ho feren acompanyades de dos o tres homes, y tornaren a ca'n Planes amb un pané probeit [de] sopas, truites, ous, pa y vi. Totes soparen menys las qu'havien marxat ab lo Sr. March y les cinc qu'eran a la Culla, aquestas la ballaren molt prima. A la una de la matinade se'n anaren cap a la Culla les següents: la M. Subpriora, que ho era Sor Josefina Soler y March, la M. Margarida Serra, Sor Rosa Giralt, Sor Ignàsia Roca, Sor Soletat y Sor Monserrat Clotet. Mossèn Joan y la minyona, dexan a ca'n Planes com hem dit y molt impresionades a la Mare Filomena Sentmartí y a Sor Tomasa Cruells, velleta de 79 anys; aquesta al surtir del convent digué a la M. Subpriora: "jo aquesta no la contaré", y axís fou: morí al cap d'un mes y sis dias de l'exclaustració.

Arribades a la casa de la Culla, lo masober les feu passar per una porta eccusade y, tapant la boca del gos perquè no lladrés (tan era'l pànic y l'alarma que reinaba doncs que desde exa case's veyen les grans fogueres dels convents que cremabent en la Ciutat), y encarregantlos que sobretot no enraonessin, ni fessin fressa, les acompanyà ab les altres cinc que ja feya unes tres o quatre hores que'hi eran. Aquestes, al sentir lo ruido de peus y que's dirijien a'n el seu aposento, creyentse qu'eran los revolucionaris que les anaven a matar, feren ab tot lo seu cor l'acte de contrició (tan era lo qu'estaven esporuguides).

Aquell bon home y aquella dona (qu'eran los únics que formaven la família d'aquella casa) no descansaren en tota la nit, y contínuament entraben a preguntar-nos si necessitàbem alguna cosa, y els que primer estaben esfereïts, més tard ens animaben y ens deyent "no tinguin por, si vinguessin los revolucionaris fugirem tots, que ja tenim portas per aon podrem surtir y no serem vistos"; "també aviarem lo bestiar (tenien més de xexanta tocinos y molta viram) perquè se la gambin y am cas que vostès tinguin d'estarse uns quants dies aquí, matarem un tocinet y tinc farina per poder fer pa"; axís s'expressaba aquella bona dona.

Al dia següent matà la millor gallina que tenia y'ns feu un bon caldo. Mentres la gallina boltava per l'olla tot sovint trucaben a la porta, surtia la Lluïsa (aqueix era'l nom de la masobera): "Qui hi ha?". "Lo germà, cosina etz. d'una monja del convent de Santa Clara y segons acaban de dirme la nit passada se refugiaren a qui". La bona dona, que de cap manera volia que se sapigués que tenia monjas a casa per por de que'ls fessin una malifeta, contestabe: "Aquí no'n hi ha de monjes".

**mataren a un bon home qu'havia sortit per defensar y que
pertenyia al Somatén, y ferit alguns revolucionaris**

És que la pobre, encar que amb tota la voluntat ens feya'l favor, pro aquell matí les coses pintaben molt malament sent axís que a quarts de deu tocaren a somatén y mataren a un bon home qu'havia sortit per defensar y que pertenyia al Somatén, y ferit alguns revolucionaris, axís és que's posaren molt impacients y desitjant que'ns en anéssim quant antes. Però lo que volient era que sortíssim totes y no are una y are una altre, axís és que succehí un cas molt salat. Una cosina de Sor Lluïsa Samsó vingué dues vegades, la primera vegada la masobera no la dexà entrar y la segona, després de molta perfídia, li permeté. Veyent la M. Supriora y demès que no'ls era possible continuar en aquella casa, aprofitaren l'ocasió de que Sor Lluïsa, junt amb Sor Emília, se'n anessin ab la sua cosina, ja que aquesta havia vingut amb el fi de oferir la sua casa per les que volguessin anar-hi, més, oh sorpresa!, al arribar a l'entrada la masobera no volgué obrir la porta dient: "no vull que surtin, no passaran"; "vós (digué a la cosina de Sor Lluïsa) aneusen, pro les monjas no surtiran". La bona dona tenia por qu'axò cridaria l'atenció y descobriria que tenian monjas a casa; sent axís no hi hagué altre remey que cumplir les disposicions de la masobera.

Seria la una de la tarda quan Sor Soletat, mot esferehida de por d'estarse a la Culla, demana per anarsen amb la minyona a casa la seva mare y li fou concedit. Un poc més tard Sor Lluïsa y Sor Emília, acompanyades del Ramon Roca (criat de casa Sor Dolors), anaren a casa la cosina de qui ja hem fet Menció, y Sor Monserrat a can Planes per cuidar de la Mare Filomena y Sor Tomasa, que desde que havien surtit les havie cuidades la mare de Sor Soletat. Mossèn Joan y les demès Religioses a les cinc de la tarde aproximadament surtiren de la Culla per anar amb un altre case que ja consignaré'n lo seu degut lloc.

Se'm ha olvidat dir avans les hores d'angúnia y amargura que passaria lo fervorós y zelós Iltre. Cucurella, nostre digníssim Sr. Capellà, aquella nit, al pensar que tot un Déu Sagramentat estabé'n lo sagrari corren perill d'ésser ultratjat per mans sacrílegas! Coneguts com tinc los seus nobles y pietosos sentiments, no tinc cap reparo'n fer constar amb quina ansietat esperaria posar a salvo al seu estimat Jesús; axís ho féu. Al endemà, dia 30, y que s'esqueya'm divendres, a les vuyt del matí vingué a celebrar lo sant sacrifici de la Missa y va servir totes les Sagradas Formas. Entraren per donarli los ornaments Sor Soletat y Sor Emília.

Seguim la comitiva que va acompanyade del Senyor Francisco March y Muntada, germà de Sor Antònia; dit senyor vingué a buscar a la seva germana y a totes les que volguessin anar a casa seva y, com no creyerent prudent entrar a Ciutat, s'oferí a acompanyarlas. Seguiren a dit jove les religioses següents: Mare Carme Batlle, M. Agustina Badia, M. Agnès Jordana, M. Clare Ibáñez, Sor Pia Muntalt, Sor Maria Bosch, Sor Antònia March, Sor Pietat Casajoana, Sor Jacinta Izach y Sor Cecília Vila, aquesta de obediència.

“Ja deben sapiguer que a Manresa creman convents, per aquex motiu ens ha sigut precís fugir perquè bonas personas ens han vingut a avisar que dintre poc cremarien el nostre”

Al arribar a can Grabat, que's la primera casa que's troba després de la Culla anant a Viladordis, lo Senyor March truca a la porta, va surtir l'home y preguntà: “Qui hi ha?”. Y se li respon: “Que faria'l favor de recullir aquestas bonas religioses?”. Aquell home

quedà tot parat y digué: “Ja baxo”. Al obrir la porta tot seguit li digueren: “Ja deben sapiguer que a Manresa creman convents, per aquex motiu ens ha sigut precis fugir perquè bonas personas ens han vingut a avisar que dintre poc cremarien el nostre”. Y en axò respongué: “Molt bé, que amb la mestressa ja fa molta estona qu’estàbem mirant qu’era; doncs són tres convents que creman”. Y l’home replicà: “Ja’m agrada fer un favor si’l puc fer pro no voldria que em succehís res”. Lo Sr. March li digué: “D’axò jo’n responc, estigueu descansat”. “Doncs qu’entrin”. Algunes li digueren: “Déu vos pagui la caritat, ja’ns estarem a la pallissa”. “No senyoras, no, que pugint adalt”.

Lo Sr. March se’n tornà a ca’n Planas per dir a la M. Subpriora qu’havia acompanyat deu religioses a ca’n Grabat; a les hores resultà que’n faltaben dues, la M. Joaquina Batlle, qu’estabe molt delicada, y la M. Vicenta Canal, qu’era infermera. Tornà altre volta lo Sr. March a ca’n Grabat, acompanyat del Emili Muncunill (nostre hortelà) y lo seu germà, per veure si per aquestos camins trobarien a les dues religioses que faltaban. Al arribar a can Grabat tingueren la satisfacció de trobarlas en companyia de las demès. Veus aquí com va succehí que’s perdessin exas pobres religioses: com la M. Joaquina, además dels seus xexanta cinch anys, estava molt delicada de salut, tan que feya uns tres anys que la major part del temps l’havia de passar al llit, s’agafà del braç de l’infermera dient-li qu’ella volia seguir a les monjas qu’anaven amb lo Sr. March; l’infermera prudentment si oposà dient-li: miri que no podrà caminar, y ella insistí més y més, seguiren a les altres encare que alguns passos enrera. Com les que anavent endavant portaban un pas bastan apressurat ignorant que altres religioses les seguissent, aquelles dues les varen perdre de vista, y com una y altre són forasteras no sabian els topans, axí és que’n lloc de seguir la carretera se ficaren amb una vinya no sapiguén trobar surtide.

determinaren acurrucarse dessota d'una olivera y passar la nit axís

No cal dir quin esporugiment y congoxa seria la sua, la M. Joaquina acababa les forces, lo temor de que si passaban los revolucionaris... no sapiguèn quina resolució prendre en mitj d'aquestas penas determinaren acurrucarse dessota d'una olivera y passar la nit axís. Després qu'hagueren reposat un poquet, se determinaren a tornar a emprendre la marxa y als pocs passos divisaren una casa blanca, axò, com és natural, les animà molt y encar s'animaren molt més quan al trucar la porta ja tot seguit surtiren les religioses a rebre-les. Gràcies sien donades a Déu Senyor Nostre que amb tanta sollicitut cuyda de les seues aymadas esposas.

Aquella nit la vàrem passar molt anguniosa vigilant contínuament si aumentaben les fogueres de ciutat y si lo nostre convent cremaba. No cal dir que també experimentàrem los rigors de la pobrese, doncs que aquella bona família que'ns havia recullit tota la sua casa no respirabe altre cosa: no tingueren un ou ni una mica de vi generós, ni aygua naf, ni carbó per puguer fer foc per fernos una sopa, cosa que'ns donà molta pene perquè hi havia dues religioses molt delicades y feyent vida de llet y caldo, y les demès que feya moltes hores que no havien menjat res.

Ja és de suposar que'n una casa tan pobre no hi havie llits de sobres, sent axís que'ns en posaren un a la nostra disposició que'l acceptàrem ab molt bon grat per les més delicades. A les tres de la matinade aquella dona'ns féu una sopa d'aygua clara. Més tard li demanàrem fes lo favor de matar una polla per fer caldo y ella feye una mica l'horni; no és estrany perquè encar que de moment ens feren lo favor de donarnos aculliment pro tan bon punt puntejà'l die lo que volien era que'ns en anéssim per los molts temors que tenien de que les monjes fossin la causa de que'ls esdevingués algun

dany. Per últim l'home's determinà d'estellar llenya per puguer fer foc y mataren una polla.

A les nou vingué nostre hortelà a portarnos pots de llet condensade, pa y algunas altres cosetes per menjar de part de la M. Subpriora que desde la Culla donave disposicions perquè entressin al convent a buscar lo més necessari per socórrer en quant se pogués les més precises necessitats. Al veurer l'Emili totes respiràrem y li vàrem preguntar com pintan les coses? Y tot com-mogut respongué: no gaire bé, y al poc rato a la Seu ja tocaban a somatén. Li vàrem encarregar ens portessin alguns vestits perquè algunas encar anavent vestides de religioses. No tardaren a portar roba la jove de cal Cler y la noya de cal Gros que viuen a les cases frente del Monastir.

Encar estàvem emprovantnos la roba (que aquí eran los treballs perquè res sens posabe bé y entre mal vestides y sense cabells no'ns podíem mirar, perquè feyem unes fatxes que un cego hauria conegut que portàvem la roba enmatllevade), al veurens tan mal girbades que ni nosaltres matexes ens coneixíem apesar de la molta pena que no podia menys d'ocupar tot lo nostre cor, esclatírem algunes rialles.

resant agenollades y ab los braços estesos lo salm miserere
implorant misericòrdia per los miserables qu'estaven
cometen tans crims

Estàvem encar amb aquestos treballs quan vingueren l'hereu Cler, el germà del Emili y alguns altres y ens obligaren a entregarlos els hàbits que ficaren en sacs y digueren qu'anaven a Viladordis a veure si trobaben alguna casa de confiança que'ns volguessin

recullir, perquè tan las de la Culla com nosaltres éram descubertas y no convenia ni era prudent entrar a Ciutat, y algun d'ells digué: les coses van tan mal que's maten com moscas (axò era exagerat sense voler), pro no dexà de posarnos amb molt sobressalt y aumentàrem nostres pregàries que durant aquell matí ab molte freqüència dirijám a Déu Nostre Senyor resant agenollades y ab los braços estesos lo salm miserere implorant misericòrdia per los miserables qu'estaven cometen tans crims. També acudiren a la Verge Sma. ab lo res del sant Rosari, perquè intercedís ab lo seu Sm. Fill perquè s'acabés aquella revolució y alsés lo nostre desterro poguent tornar prompte al Claustre sant niuet dels nostres més falaguers amors a cantar les divines alabançes.

Serien poc més o menys les onse quan vàrem dinar, aquest consistí amb una sopa de sèmola de caldo de polla y bullit; apesar de que casibé feye unes vinti-quatre hores que no havíem menjat, la gana no abundaba.

Serian les dotze quan sentim que algú foraster puja a la golfa (tot seguit que puntejà'l dia'ns feren pujar a dit lloc perquè no fóssim vistas tan fàcilment si venia algú; no teníem altre cosa que un petit banc, una cadira y algun sac ple de palla per seurer, axò sí, bonas finestras que podíem veurer sense ser vistas), nosaltres fent muxoni y uns ulls com unas furas estàbem esperan qui seria; aquella veu'ns era desconegude, de moment se'ns presenta un home molt sensill y ens diu: "quinas són las que volen venir a casa meva? Jo puc recullirne sis" y s'anomenà qui era y ens digué com hi havien anat a demanar-li si podria fer el favor d'hostetjar a algunes religioses. Al veurer nosaltres la bona voluntat y generositat d'aquell bon home anomenat Esteve (a) Teula sens axamplà'l cor y quedàrem convinguts que cap al vespre hi aniríam.

Serian les cinc de la tarde quant desde una finestreta vejem que venen per un camí de darrera la casa alguns hòmens y tot seguit una colla de dones. No vàrem tardar en regonexer qu'eren nostres volgudes germanes que s'havian acullit a la Culla; dirijirnos

a l'escala a rebrer-las, cambiar saludos y abraçades tot fou cosa d'un moment, barrejant-se algunas llagrimetes doncs semblava que feye un any que no'ns havíam vist.

Després d'haver reposat uns moments, ja que'l temps era molt carregós, basta dir qu'estàbem en plena canícula, axò és en trenta de Juliol, se dirigiren totes juntes amb los hòmens que las acompanyaben a can Teula amb el fi de quedarsen sis en aquesta casa y les altres anar a las Marcetes, que ja'l matí hi havian anat a preguntar si podrian donarnos aculliment, dexant a can Grabat a Sor Maria Bosch y a Sor M. Antònia March, perquè lo germà d'aquesta havia enviat un recado que cap al vespre vindria a buscarla per anar a casa seva.

Arribant a can Teula si quedaren cinc religioses qu'eran la M. Joaquima, M. Agnès, Sor Ignàsia, Sor Pia y Sor Pietat passant avant les altres; no havian pas donat trente passos quan lo bon Esteve se'ls hi presenta y'ls diu: ara recordo que a uns pocs minuts de casa hi ha una casa per llogar que tinc les claus perquè me'n cuydo; si volen venir totes hi cabran. Molt contentas y agràides li respongueren que sí; no cal dir que'ls millors adornos d'aquella casa eran les tirerinyes, doncs que feya molt temps que ningú l'habitave.

Lo primer que férem fou posarnos a netejar; lo bon Esteve y lo seu fill se mostraben incansables portantnos aygua y sacas de palla per improvisar un llit sobre'ls rejols d'una sala bastan grandeta. No menys generosas es mostraben la sua esposa y les sues filles portant-nos los menesters per fer foc, ous, pa y vi.

Mentres netejàbem la casa y fèyem lo sopar, Mossèn Joan, les M. Subpriora, Sor Clara y Sor Dolors anaren a les Marcetas pera donarlos-hi les gràcies y dirlos-hi que no hi aniríam, y al matex temps fer una visita a la Comunitat de les Religioses Salessas que

desde les dues de la tarde qu'estaben refugiades allí (amb quina Comunitat tenim estrete germanó).

Haviem ja resat les maitines de les religioses d'obediència, lo sant Rosari, lo lleuger sopar estava preparat y Mossèn Joan y les tres religioses no comparexian; alguna'ls havia vist com se despedian de les Marcetas y axò feya qu'estéssim més ab ansietat perquè ja tenian temps d'haver arribat. La causa de tardar va ésser que's perderen de camí, tingueren sort de trobar una xamosa nena que venia d'una font y'ls ensenyà'l camí.

Reunides que siguérem repetírem lo res del sant Rosari y sopàrem, que consistí amb una sopa de pa y ous per veure; luego tothom a dormir, les més delicades ja mentades dormiren en lo matex pis de can Teula, que'ls donaren los millors llits que tenien. Mossèn Joan dormí a l'altre casa en lo primer pis amb un llit de bancs y posts y un matalàs que hi portaren. Les demès religioses dormiren amb una sala que hi havia a peu pla de l'entrada ab palla a terra y, per coxins, sacs de palla; com diu l'adagi, que "val més bona son que bon llit", algunas dormiren bastan de gust, però la major part no'ls fou possible descansar llevantse molt cruxides.

De bon matí la M. Procuradora, que ho era la M. Margarida Serra, donà diners al Esteve perquè vingués a Manresa a comprar carn per dinar; ho feu de tan bon grat y ab tal promptitut que a les cinc ja tornaba ésser a casa.

“Estem completament ignorans de notícies, si axò dura la
major part s'enmalaltiran, ja fa dues nits que no dormim y
axò no ho puc permetre”

17

“Relació de la exclaustació ab motiu dels successos de la setmana tràgica
del mes de juliol del any 1909 y peripècies que vàrem passar”

(Convent de Santa Clara de Manresa)

www.memoria.cat/conventsantaclara

No n'hi havia prou del desvetllament y agrado amb què aquella bona família'ns tractaben, ells és veritat feyen tot lo que podian, pro'ls era impossible conduirnos be a la nit. Axò donà que pensar a la Mare Supriora y digué a les Mares: "Estem completament ignorans de notícies, si axò dura la major part s'enmalaltiran, ja fa dues nits que no dormim y axò no ho puc permetre".

Luego cridà a Mossèn Joan y li digué lo matex, y además me sembla que lo millor que podem fer és anar a casa de vostè y enviar recado a les famílies y distribuir la Comunitat entre ellas. En aquex fi sortiren de can Teula Mossèn Joan y les M. M. Subpriora y Margarida; al'arribar aquí tot seguit enviaren a la minyona a passar recado a les famílies perquè a la tarde vinguessin abuscar a les religioses. Entretan les M. M. Subpriora y Margarida, junt amb Sor Monserrat (qu'aquesta s'havia quedat a can Planas), entraren al Convent afi d'amagar tot lo que bonament poguessin y preparar al menys una mudada per cada religiosa.

Quan estigueren llestes de tan pesat com trist treball no volgueren surtir del Convent sense avans fer una fervorosa pregària y pietós despido als gloriosos S. S. Martyrs, nostres constans protectors, y la M. Subpriora, ab tot lo seu afecte y molt penada per les tristas circumstàncies ab què's trobava la Comunitat, els hi digué que si'ns feyan la gràcia de que a no tardar ens poguéssim tornar a reunir en el Monastir sens haver rebut cap dany les monjes ni els interessos que'ls hi faríam una festa igual a la que celebrem tots los anys amb novena de preparació, Ofici solemne, etz. etz.

Dexades a la divina Providència y confiades de que'ls gloriosos S. S. Martyrs no descuidarien lo encàrreg que acababen de ferlos-hi, sortiren del Convent y anaren a dinar a casa de Mossèn Joan (que's el no sapiguer les coses! Quan la M. Subpriora

tenia tan treball per disseminar la Comunitat entre les famílies, la Ciutat tenia ja un aspecte molt pacífic. En proba d'axò, les iglésies aquell matí ja havien tocat les campanes y algunas Comunitats tornaren a sos propis Convents, y lo dia següent, diumenge dia 1er d'agost, totes les restans, inclús les Reparadores que's una Comunitat molt numerosa, menys les que'ls havien cremat el Convent).

Tornem a can Teula aon hi havia la major part de la Comunitat; aquell matí lo passaren reben visitas d'algunes famílies vehinas d'aquest monastir, fent-hi també molts camins nostre mentat hortelà per portarlos-hi alguns comestibles, doncs que en aquells dies es mostraba incansable per nosaltres.

Serian aproximadament les onse quan varen dinar; aquest consistí en sopa de sèmola, carn d'olla y un guisat de carn (en aquells dies ja's comprèn no era possible fer l'observància, o sigui menjar de vigília). Després d'haver dinat vingueren en diferents grupos y seguint diferents camins a casa de Mossèn Joan, acompanyades de las vehinas del convent, l'hortelà, el criat de D. Marian Batlles (germà de Sor Dolors) y altres.

Al despedirse d'aquella bona família, pagarlos-hi'l gasto que havian fet, y donarlos-hi les gràcies per haverlas recullit, no és possible descriurer lo sentiment que tingueren, y feyen mil preguntas per si no estàbem contentas, y s'oferiren a quedarse las que estaben delicades dient que las cuidarien de molt bon agrado, 'ls repetiren les gràcies y se separarent d'bona família, que ab los ulls y amb lo cor les seguiren fins que las perderen de vista. Que Déu Senyor Nostre recompensi d'un modo especial amb béns espirituals y temporals al bon Esteve Brunet y a tota la sua família l'acte de caritat que ab tanta generositat hens feren.

“Poden permanexer am les seves famílies fins que se’ls dongui avís de tornar al Convent y tenen permís per vestir interiorment de fil y d’anar a confessar ab qui vulguin”

Arribades que foren a casa de nostre benvolgut Sr. Capellà, les famílies ja s’esperaben. Avans de disseminarse Mossèn Joan els hi digué: “Poden permanexer am les seves famílies fins que se’ls dongui avís de tornar al Convent y tenen permís per vestir interiorment de fil y d’anar a confessar ab qui vulguin”.

Dexo a la consideració de nostras successoras la trista impressió y lo dolorosa que fou aquesta separació.

La Comunitat quedà dispersada de la manera següent: comensarem per lo carrer nou de Sta. Clara aon s’hostetjà Sor Soletat, a casa l’Esteve Sarrat nº 83, enfrente a la creu del Tort. Les Mares Margarida y Carme, a casa’l Joan Serra (a) Jan Pastó, germà d’aquella, carrer vell de Sta. Clara nº 22. La M. Joaquina, Sor Tomasa y Sor Ramona, a casa l’Estanislao Samsó, carrer de Sant Bartomeu. La Mare Agustina Sor Dolors y Sor Reginalda, a casa Don Marian Batlles prò; com aquest senyor la casa aon viu està enfrente a la Sta. Cova y en aquells dies no era prudent estarsi, estigueren fins el dilluns a la tarde a casa’l sogre d’aquest, Don Francisco Claret, Plaça Major nº 2. La M. Agnès, Sor Pia y Sor Pietat, a casa’ls pares d’aquesta, carrer de Puigterrà Alt nº 17. La M. Vicenta, a casa la sua germana, carrer de Sobrerroca nº.¹ Sor Maria y Sor Antònia, a casa la Mare d’aquesta, Plaça del Hospital nº 2 1er. Sor Lluïsa y Sor Emília, a casa la cosina d’aquella’m una casa’ls aforas de la Ciutat, aprop de la font dels capellans. La M. Filomena y Sor Jacinta, a casa’ls pares d’aquesta, carrer d’Urgell nº. Sor Rosa Giralt y

¹ No especifica el número del carrer de Sobrerroca.

Sor Ignàsia, a casa la cosina d'aquesta, carretera de Cardona estanc. La M. Subpriora, Sor Clara, Sor Monserrat y Sor Cecília, aquestes quatre anaren a Guardiola, acompanyades de la Marieta de cal Gros; les dues primeras se quedaren al Mas Calvet, aon hi havia la mare y germans de la Mare Subpriora, y les altres dues anaren am les seves respectives famílias residents en lo dit poble.

El diumenge totes anàrem a missa aprofitant les Iglésies que teníem properes. Les M. M. Margarida, Carme y Sor Soletat vingueren a oir missa açí'l Convent y entraren per donar los ornaments al Sacerdot; després de la missa reculliren tots los breviaris y'ls enviaren a les religioses junt amb una còpia de tres o quatre dies del calendari afí de que poguéssim resar. També donaren menjar als tocinos y a les gallines, doncs no era pas just que'ls dexessin morir de gana, y quan estigueren llestes s'entornaren.

A la tarde del matex die nostre benvolgut Sr. Capellà, que'n aquells dies d'un modo especial es desvetllaba per nosaltres, se prengué la molèstia de fernos una visita a totes.

El dilluns de bon matí Sor Tomasa s'empenyà'n voler tornar al Convent, com la pobreta's trobava mol malament digué a Sor Ramona: "Jo vull anarmen a casa perquè si'm morís m'enterrarien en el cementiri de la Ciutat y jo vull ésser enterrada'l convent".

Sor Ramona no tingué més remey que cedir a la sua petició y axís vingueren y entraren a l'iglésia, y, com les M. M. Margarida y Carme ja feya un ratet que hi eran (doncs qu'havian vingut per donar els ornaments al Sacerdot per dir missa), desde'l Chor las vejeren y tot seguit les baxaren a obrir la porta.

va pendre un carruatge y se'n anà'l mas Calvet per dir a la M. Subpriora que ja hi havian monjas al monastir y que'l aspecte de la Ciutat era pacífic

Quan Mossèn Joan va baxar per celebrar lo Sant Sacrifici va saber que Sor Tomasa havia vingut resolta de quedarse y, com era tan velleta y caminaba'm molta pena, no tingué cor de ferla tornar a surtir, pro sí que ell no dexà de sentirho molt perquè'ls trens encare no circulabent y s'estabe completament ignorant de notícies. En mitj d'aquesta pena va pendre un carruatge y se'n anà'l mas Calvet per dir a la M. Subpriora que ja hi havian monjas al monastir y que'l aspecte de la Ciutat era pacífic. Resolgueren que'l endemà, dimars y vijília de Ntre. Pare Sant Domingo, tota la Comunitat estigués reunida. Sent axís que'l dilluns ja dinaren açí dins les quatre religioses últimament mentades, Sor Soletat, la M. Vicenta (qu'havia vingut a missa per guanyar lo Sant Jubileo de la Porciúncula), la M. Clara y Sor Monserrat; aquestas havian vingut de Guardiola per disposició de la M. Subpriora abuscar roba y veyent que las que hi havia estaban resoltas a quedarse ellas ferent lo matex.

Aquell vespre referexen ellas matexas que l'aspecte d'aquí dins el convent era molt tètric tan per les circumstàncies del temps com per lo reduït número de religioses. Cap al vespre tancaren totes les portes, dexant solzament oberta la de surtir al hort aon surtiren a resar lo sant rosari disfrutan de la claror de la lluna.

En aquella tràgica setmana semblave que tot prenia part am la revolució, hasta les portes, los panys y claus, de manera que'l dimars, al voler anar a combregar les religioses qu'eren açí dins, no pogueren de cap manera obrir la porteta del

combregador sent-los precis anar a combregar en el capítol (Chor bax) entre les dues portes.

totes baxaban al capítol a rebrer-las y abraçarlas, causant-nos a unas y altras molta emoció

Aquex dia va ésser de molta alegria per totes, doncs que vàrem anar venint ab diferents vingudes conforme anàbem reben lo recado de que havíam de tornar, sent axís que las que ja eran al monastir al moment que se'ls donaba avís qu'arribaben religioses totes baxaban al capítol a rebrer-las y abraçarlas, causant-nos a unas y altras molta emoció, doncs que sentíam una cosa que no'ns ho sabíam explicar, ens semblave un som-ni tot lo que'ns havia passat.

Lo primer que fèyem ere anar tot seguit a la celda a vestir-nos lo sant Hàbit, doncs que ja estàbem cansadas d'anar guarnidas com uns ninots (encare que totes les famílias se varen esmerar en arreglarnos també com pogueren, n'obstan no'n hi havia cap que fes devoció). Al vespre efectivament tota la Comunitat quedà reunida, més ay! quina diada del P. S. Domingo més trista! ni siquiera tinguérem ànimos de cantar la Conventual; eran dies verdaderament de dol y de tristor, no tocàbem cap campana que's pogués sentir de fora, al Chor resàbem amb un to molt bax, ho férem axís fins que'ns digueren que'ls trens ja circulaban.

Després d'haver explicat totes les nostres peripècies no vull dexar de consignar, com he promès al principi d'aquesta relació, la manera maravellosa que brillà la bondad de Déu y la protecció de nostres Patrons y constans Protectors los gloriosos Deu Mil

Martyrs sobre de nosaltres y d'aquex Monastir lo die 29 de juliol, die per nosaltres de trista recordansa y al matex temps d'acció de gràcies.

Axís les coses, un dels revolucionaris quan ja estava a la presó va dir al escarceller (qu'era una persona molt honrade anomenat Antoni Quesada, y per lo tan fidedigna, y ell matex ens ho referí a nosaltres) que'ls havian donat ordre que comensessin a incendiar per lo convent de Sta. Clara y anar seguin el demés, pro que quan varen ésser aprop d'aquest monastir els havia semblat que hi havia molta gen armada y que desde les finestres d'l'obra nova'ls hi ferian molt foc; aquexos temors no sols els feren desistir d'arribar al Convent sinó també de cremar la casilla dels consums, doncs que fou l'única de tantas com n'hi ha a la Ciutat que restà sens cremar, cosa que després de la revolució tot-hom admirabe.

Déu Nostre Senyor, que's d'una sabiduria y poder infinit, se valgué d'un medi'l més sensill que les nostres successores tal volta no estimarian a comprendre. Va ésser com seguex: En aquella tarde, apesar del paro general del que ja he fet menció, los pallissés de l'hera de ca'l Jan Pastó'ns portaren palla, serian cinc o sis hòmens; aquestos s'ensertaren a surtir del monastir quan los revolucionaris arribaben a la colecta del burot, surtiren també los vehins de les cases que tenim enfrente y algunes personas que hi havia en el locutori, resultan un grupo de catorze o setze personas, qui sab si Déu permeté que'ls revoltosos en lloc de catorze o setze persones en vejessint trenta o quaranta? El resultat ells matexos més tard el confessaren y va ésser qu'espabordits es determinaren a tocar retirada. Sian pera sempre donades gràcies a Déu y a nostres Deu Mil Martyrs per los singulars beneficis que'ns feren en aytal ocasió.

No'm pertoca a mi, tractan solzament de l'Història d'aquest Monastir, fer la relació de les demès Comunitats religioses que tingueren la desgràcia de veurer destruïts pel foc en aquella nit los seus Convents e Iglesias. Els únics que'n aquesta Ciutat varen ésser

incendiats foren el de les M. M. Caputxinas, el de l'Ensenyança (Sant Francisco) y el de las novament instalades en aquesta Ciutat las Germanes del Sagrat Cor de Jesús residents en la Plaça de Montserrat y que tenen bax la sua custòdia l'Iglésia de la nostra Moreneta qual Imatge fou cremada. "En aquesta Imatge, nostre estimada germana predecessora heroïna'n santetat, Sor Maria Rosa March, y feya moltes visites y ecsperimentabe'ls peus de tan dolça Mare tendres consols com consta de la sua vida en manuscrit".

En vista de la trista situació'n què havian quedat la Comunitat de les Religioses Caputxinas y la de las de l'Ensenyança, la M. Subpriora ab lo beneplàcit de les M. M. de Consell envià recado a les M. M. Abadessa y Priora de les respectives Comunitats oferintlos-hi lo nostre monastir per unas quantas religioses

En vista de la trista situació'n què havian quedat la Comunitat de les Religioses Caputxinas y la de las de l'Ensenyança, la M. Subpriora ab lo beneplàcit de les M. M. de Consell envià recado a les M. M. Abadessa y Priora de les respectives Comunitats oferintlos-hi lo nostre monastir per unas quantas religioses. Moltíssim ho varen agrair y'n proba d'axò'l matex dia a la tarda, açó és dia 4 d'agost, vingueren de la Comunitat de l'Ensenyança en carruatje acompanyades de la Rda. M. Priora y algunas famílias les religioses següents: M. Dolors Vallès y Pons, M. Concepció Sanmartí, M. Antònia Castelló, M. Dolors Fornells, M. Àngela Enrich y la germaneta d'obediència Ramona Vilar, y uns quants dies més tard, la germaneta Josepa Feu y Tuneu.

Lo die 6 d'agost vingueren de la Comunitat de les M. M. Caputxinas acompanyades de la Rda. M. Abadesa les religioses següents: M. Mercè Canal y Riu, M. Rosa Galobart, Sor Margarida Comellas, al endemà, Sor Gertrudis Balcells, y alguns dies més tard, la M. Francisca Orriols.

En lo matex moment qu'arribaben les monjes Caputxinas també entrabe'n el locutori nostre digníssim Prelat lo Ilm. Dr. Josep Torras y Bages, qu'havia vingut desde Vich per consol de les religioses y va visitar a totes les Comunitats. Va donar verbalment permís per entrar en aquest Monastir a la M. Abadesa de les Caputxinas y a la M. Priora de l'Ensenyança en cas de que alguna de les suas filles enmalaltís de gravetat.

surtiren en carruatje una tarde per anar a veure la seua
preciosa iglésia convertida'n ruinas

Com aleshores lo noviciat estabe desocupat, ens vingué molt bé per poder-hi colocar a les religioses de l'Ensenyança; aquestas estigueren en nostra companyia, les M. M. Castelló y Fornells fins a últims del matex més y les altres fins lo die 10 de Setembre. Durant la sua permanència'n aquest monastir, amb un especial permís del Excim. Prelat, surtiren en carruatje una tarde per anar a veure la seua preciosa iglésia convertida'n ruinas regressant la matexa tarde.

En recort y agraïment de la sua estància, la distingida artista M. Vallès y Pons, ajudada de la M. Fornells, encarnà de nou'l Sant Crist del Chor. A les religioses Caputxinas els destinàrem celdas del primer corredor; aquestas pobretas la sua precària situació les obligà a tardar molt més a reunir-se, sent axís qu'estigueren am nosaltres fins lo die 28 de Desembre del matex any.

Donabe goig de veurer la germanó que reynaba entre nosaltres forman una sola Comunitat en tots los actes. Al refató els cedírem les taulas del mitj, de manera qu'estaben les dues Comunitats en mitj de nosaltres. Les religioses Caputxinas, per disposició superior, s'adheriren am lo nostre rito seguin tots los actes de Chor am nosaltres.

Les pobretes Caputxinas feyan molta llàstima, doncs que de resultas d'haver-los cremat lo Convent havian quedat no més am la roba que portaban a sobra

Les religioses d'obediència de les dues Comunitats ajudaban en los treballs manuals. Les pobretes Caputxinas feyan molta llàstima, doncs que de resultas d'haver-los cremat lo Convent havian quedat no més am la roba que portaban a sobra, fins tingueren de captar los llits. Compadescuda de tanta misèria, la nostra bona M. Priora M. Agnès Jordana'ls donà tota la roba y demès cosas que se serviren durant la sua estada'n aquest monastir, axò és: flassades, cuberts, basos, rentamans, llibres etz. etz.

No és possible descriurer l'emoció que'ns causà'l separarnos. Les vingueren a buscar la Rnt. M. Abadessa, que ho era Sor M. Àngela Sala, y la M. Pilar Coma. Quan s'obriren les portes del Chor bax (capítol), la Rnt. M. Abadessa y la que l'acompanyaba'n proba de gratitut y germanó volgueren donarnos un abraç a totes comensan per la Rnt. M. Priora y anan seguint per ordre.

Solzament la Rnt. M. Abadessa y la M. Francisca se'n anaren a peu, y la M. Pilar y les altres quatre, ab lo carruatje de lo seu Sr. Metje y nostre, lo bondadós y caritatiu Sr. D. Oleguer Miró.

Lo die 23 d'agost comensàrem la novena als gloriosos Déu Mil Martyrs nostres Patrons com a preparació de la festa d'acció de gràcies d'haver pogut tornar al Convent tal com els havíem promès; lo die 1er de Setembre fou la festa principal, que per cert fou molt esplèndida. Se cantà un solem-ne Ofici y acte seguit el Te Deum y lo demès com acostumem cada any. En tots los actes assistiren am molt fervor les dues Comunitats forasteres.

Víctima de la pena que li causà l'exclaustració, morí lo dia 4 de Setembre nostra estimada germana Sor Tomasa Cruells, velleta de 78 anys y 57 de religió. Un atac al cervell que la privà del ús de la paraula'n el que hi va viure dos dias la conduhí'l sepulcre. En las horas de la sua enfermetat, en el acte de l'Extremaunció y en los crítics moments de l'agonia, volgueren pendre part am nosaltres les dues Comunitats ja mentades, fins al Ofici de Sepultura, cosa qu'edificà molt als que assistiren al ofici de cos present.

Que'l Cel ens trobem totes: allà ja no tindrem que relatar penes sinó disfrutar de goig y alegria perdurable. Axís sia.

(Transcripció del text original a càrrec de Marta Torra i Oliveres)

"Relació de la exclaustració ab motiu dels successos de la setmana tràgica del mes de juliol del any 1909 y peripècies que vàrem passar"

(Convent de Santa Clara de Manresa)

www.memoria.cat/conventsantaclara